

Aurskog-Høland kommune

Postadresse: Rådhusveien 3, 1940 Bjørkelangen

Tlf: 63 85 25 00 Fax: 63 85 25 12

E-post: postmottak@ahk.no

Hjemmeside: www.ahk.no

Kommunedelplan for klima Aurskog-Høland kommune - Handlingsplan 2018-2020

Klimagassutslipp

	Tiltak	Tiltaksbeskrivelse	Prioritet	Gjennomføring - ansvar	Frist	Virkemidler
5.1 Miljøledelse	Aurskog-Høland kommune skal ha et overordna ledelsessystem for driften i alle virksomheter, der miljøledelse er inkludert					
	5.1.1	Etablere miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn for bl.a. områdene 1. anskaffelse, 2. avfall, 3. transport, 4. energi og 5. arbeidsmiljø, i alle sektorer og virksomheter	1	Alle virksomheter, i samarbeid med Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2020	
	5.1.2	Etablere en tverrfaglig Miljøfyrtårn-gruppe for å kunne følge opp klimaplanen (og øvrige miljøoppgaver) i praksis	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2018	
	5.1.3	Avklare hvordan miljø, og klima spesielt, skal inkluderes på dagsorden hos ledelsen (jfr. bl.a. Miljøfyrtårn-kriterium)	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2018	
	5.1.4	Utrede om og hvordan BREEAM, og evt. andre tilsvarende systemer, kan være et hensiktsmessig verktøy, spesielt for prosjektering men også for miljøsertifisering av nye bygg	1	Sektor Samfunn og Utvikling, prosjektkontor	2019	Fylkes-kommunalt miljøfond
	5.1.5	Klima- og miljøaspektet skal være en del av saksbehandlingen i Aurskog-Høland kommune. Samtlige maler for saksbehandling skal inneholde et punkt om klima og miljø som skal svares ut	1	Alle virksomheter, i samarbeid med Dokumentsenteret	Kontinuerlig	
5.2 Planlegging	Aurskog-Høland kommune skal utvikle et lavutslippssamfunn gjennom god planlegging					
	5.2.1	Bruke Miljøfyrtårn sitt miljørapporteringssystem som system for beregning av klimagassutslipp i egne kommunale virksomheter	1	Samtlige miljøsertifiserte virksomheter, i samarbeid med Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	
	5.2.2	Vurdere å fastsette bestemmelser i reguleringsplaner og utbyggingsavtaler for sentrumsområder, om at det skal være energifleksible varmesystemer - for eksempel vannbårent varmeanlegg - som muliggjør tilknytning til nær-/fjernvarmesystem	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan	Kontinuerlig	
	5.2.3	Stille krav om dokumentasjon som viser hvordan bygningen imøtekommer energi- og klimakrav hjemlet i den til en hver tid gjeldende TEK, i reguleringsplaner og utbyggingsavtaler. Eksempelvis effekt- og energibudsjett, samt at det gjøres rede for hvordan energiforsyningen skal tilfredsstilles	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan	Kontinuerlig	
	5.2.4	Vurdere om det skal gjøres endringer i gebyrregulativ slik at huseiere og utbyggere tar i bruk klimavennlige byggematerialer og fornybar energiforsyning	2	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet forvaltning	2019	

5.3 Offentlige anskaffelser	5.2.5	Utarbeide sjekkliste for miljøkrav i byggeprosjekter, det være seg nye bygg og rehabiliteringer, eksempelvis med hensyn på drivstofforbruk i byggeperioden, materialbruk, avfallshåndtering, osv.	2	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2019		
	5.2.6	Inkludere klima som ett av temaene i oppstartsmøter med utbyggere og næringsliv	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan, i samarbeid med team næring/miljø, virksomhet forvaltning og virksomhet KTD	Kontinuerlig		
	5.2.7	Vurdere å tilrettelegge for energipåfylling for flere nullutslippskjøretøy på kommunale p-plasser enn hva de til en hver tid gjeldende parkeringsbestemmelser sier er et minimum	1	Sektor Samfunn og Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig		
	5.2.8	Motivere for tilrettelegging for nullutslippsbiler på private p-plasser	2	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø og team plan	Kontinuerlig		
	5.2.9	Etablere sykkelparkering på kommunens egne p-plasser, samt samarbeide sammen med næringsforeningene om etablering av sykkelparkering i tettstedene	2	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom og avd. kultur	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.2.10	Vurdere å legge til rette for minimum en (1) meters veikulder til sykling og gange på hver side av veien når kommunale veier skal oppgraderes	2	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD.	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.2.11	Fornybare bygningsmaterialer i bygg og skogbasert bioenergi som varmekilde skal vurderes i alle reguleringsplaner	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan	Kontinuerlig		
	5.2.12	Være restriktiv med å bygge ut høyproduktiv skog	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan	Kontinuerlig		
	5.2.13	Tilrettelegge for at mer av lokaltransporten går med sykkel/elsykel. Følge utviklingen tett, og sette inn nødvendige tiltak	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	Aurskog-Høland kommune skal være en framtidsretta og miljøvennlig forbruker						
	5.3.1	Revidere anskaffelsesstrategien, og sikre at aktuelle miljøtema blir innarbeidet i tråd med nytt lovverk for offentlige anskaffelser og Miljøfyrtårn-kriterier	1	Stab Økonomi, virksomhet innkjøp, i samarbeid med sektorene	2018		
	5.3.2	Videreutvikle malene for ulike anbud. I anbud skal miljø og samfunnsansvar vektas reelt	1	Stab Økonomi, virksomhet innkjøp, i samarbeid med sektorene	Kontinuerlig		

5.3.3	Aurskog-Høland kommune skal legge til rette for innkjøp av kortreiste jordbruksprodukter	1	Stab Økonomi, virksomhet innkjøp, i samarbeid med sektorene	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
5.3.4	Etterspørre en vurdering av byggets klimagassfotavtrykk i forprosjektfase, samt dokumentasjon av et livsløpsbasert klimagassregnskap for bygget når det står ferdig	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	
5.3.5	Vurdere å stille krav om fossilfrie anleggsplasser, når kommunen selv bygger	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
5.3.6	Bruke tre i bærende konstruksjoner, når kommunen selv bygger. Med mindre annet behov eller vesentlige økonomiske konsekvenser kan dokumenteres	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS
5.3.7	Bruke lavkarbon-betong i byggeprosjekter, når kommune selv bygger. Med mindre annet behov eller vesentlige økonomiske konsekvenser kan dokumenteres	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS
5.3.8	Bruke resirkulert armeringsstål i byggeprosjekter, når kommunen selv bygger. Med mindre annet behov eller vesentlige økonomiske konsekvenser kan dokumenteres	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	
5.3.9	Tilrettelegge for vannbåren varmeløsning, når kommunen selv rehabiliterer eller bygger nytt	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS
5.3.10	Bruke bioenergi og solenergi (varme og strøm), når kommunen selv har omfattende rehabiliteringer eller bygger nye bygg/anlegg. Med mindre annet behov eller vesentlige økonomiske konsekvenser kan dokumenteres	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS
5.3.11	Utrede hvordan kommunen mest hensiktsmessig, både økonomisk og miljømessig, kan organisere anskaffelse, bruk og administrasjon av egne kjøretøy	1	Den sektor/virksomhet Rådmannens ledergruppe delegerer dette til	2018	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
5.3.12	Organisere person- og varebilparken på Rådhuset slik at disse kan bestilles og brukes av alle ansatte (når de er ledige)	1	Sektor Teknisk og Kultur, virksomhet eiendom sammen med avd. IT	2019	
5.3.13	Gjennomføre prøveprosjekt med batterielbiler i virksomhetene, med fokus på virksomheter som har flest kjøretøy	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø i samarbeid med andre virksomheter	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond

5.4 Teknisk drift og eiendomsforvaltning	5.3.14	Velge nullutslippskjøretøy når kommunale kjøretøy skal anskaffes, med mindre annet behov kan dokumenteres. Dersom et reelt behov for andre typer kjøretøy kan dokumenteres, skal hybridkjøretøy og kjøretøy som bruker fornybart biodrivstoff velges framfor kjøretøy som bruker fossilt drivstoff	1	Alle virksomheter	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.3.15	Tilrettelegge for energipåfylling for kommunens egne nullutslippskjøretøy	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom, i samarbeid med Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.3.16	Vurdere bruk av lavkarbon-asfalt i aktuelle anbud	2	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD.	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.3.17	Velge LED når veibelysning skal fornyes/utskiftes. Dersom annet velges skal dette være minst like energieffektive LED	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD.	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS	
	5.3.18	Kasting av mat skal som hovedregel ikke forekomme. Alle sektorer skal kartlegge og iverksette tiltak for å redusere matsvinn til et minimum	1	Alle sektorer	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond	
	5.3.19	Prioritere å bruke tre som utvendig og innvendig kledning, når kommunen selv bygger. Med mindre annet behov eller vesentlige økonomiske konsekvenser kan dokumenteres	2	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS	
	Aurskog-Høland kommune skal redusere klimagassutslippene knytta til egne bygg, anlegg og annen						
	5.4.1	Etablere kommunal profil hos www.enova.no, der samtlige bygg defineres	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2018		
	5.4.2	Utrede mulighetene innen, og deretter vurdere å sette i gang med prosjekt for EPC (Energy Performance Contracting, dvs. energisparekontrakt) gjeldende for kommunale bygg	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2019	Enova	
	5.4.3	Anskaffe bioenergi for oppvarming av kommunale bygg på Løken, dvs. Løken skole, Løken barnehage og Ulvehaugen. Det skal tilrettelegges for tilkoping av andre bygg, både offentlige og private	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2019	Enova, KLIMASATS	
5.4.4	Legge til rette for bruk av bioenergi på Killingmo næringsområde, samt vurdere andre aktuelle områder og kommunale bygg	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2020	Enova, KLIMASATS		

5.5 Kommunikasjon, utdanning og holdningsskapende arbeid	Aurskog-Høland kommune skal legge til rette for det grønne skiftet ved å utdanne barn og unge, samt aktivt jobbe sammen med innbyggere, utdanningsinstitusjoner, forskning og næringsliv	5.4.5	Organisere gjenbruk i restaureringsprosesser og i daglig drift (samordning mellom ulike virksomheter, eksempelvis skolene, barnehagene og sykehjemmene)	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.4.6	Vurdere bruk av enten passivhusstandard*, plussusstandard** eller nullhusstandard*** ved nybygg og større rehabiliteringer av eksisterende bygg	1	Sektor Samfunn/Utvikling, prosjektkontor og Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	Enova, KLIMASATS
		5.4.7	Redusere antall overløp av avløpsvann og energiforbruk ved å skifte ut og gjøre forbedringer i pumpestasjoner	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	Kontinuerlig	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.4.8	Identifisere flaskehals for skognæringen hva angår transporteffektivitet på kommunale veier	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2018	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.4.9	Kartlegge og vurdere kommunale veier for oppgradering, med tanke på at veiene kan godkjennes for tømmervogntog med 24 meters lengde og 60 tonn totalvekt	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	2019	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.4.10	Redusere lekkasjer ved å gjøre forbedringer i vannledningsnettet	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	Kontinuerlig	
		5.4.11	Redusere fremmedvann ved å gjøre forbedringer i avløpsnettet	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	Kontinuerlig	
		5.4.12	Utrede hvordan kommunalt avløps slam best kan nyttes, jfr. eksempelvis til biogass	2	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	2020	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.5.1	Nettverksbygging og kompetanseheving knytta til klimarelaterte tema	1	Alle virksomheter	Kontinuerlig	
		5.5.2	Kurse driftsoperatører innen fornybar energi, energisparing, SD-anlegg, andre teknologiløsninger, osv.	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	Kontinuerlig	
		5.5.3	Kurse ansatte innen miljøvennlige anskaffelser, i forbindelse med konkrete anskaffelser	1	Stab Økonomi, virksomhet innkjøp, og Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	

5.6 Landbruk	Aurskog-Høland kommune skal samarbeide med landbruket om reduksjon i klimagassutslippene, tilpasning til et endret klima og løsninger for framtida	5.5.4	Vurdere videreføring (og videreutvikling) av Energiportalen eller tilsvarende	2	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2019	Fylkeskommunalt miljøfond
		5.5.5	Videreføre tilbudet om å sertifiseringstjenester for Miljøfyrtårn, for både privat næringsliv og annen offentlig virksomhet i regionen	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	
		5.5.6	Vurdere å opprette et kommunalt miljø- og klimafond igjen	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2019	
		5.5.7	Innføre virkemidler til klimavennlig transport for kommunens ansatte til og fra jobb. Eksempelvis "Sykle til jobben"-kampanje, osv.	2	Stab Adm/HR, virksomhet personal	2019	
		5.5.8	Samarbeide med og påvirke andre for mer miljøvennlig samferdsel. Aktuelle punkter å jobbe med vil være: 1. hyppigere avganger langs Kongsvingerbanen, 2. lettere adkomst og modernisering av stasjoner og adkomstårer, 3. øke antall kollektivavganger mellom tettstedene i kommunen og 4. etablering av kollektivfelt på veistrekningen mellom Bjørkelangen og Lillestrøm, o.a.	1	Politikere, Rådmannens ledergruppe og Sektor Samfunn og Utvikling, team plan, i samarbeid med team næring/miljø	Kontinuerlig	
		5.5.9	Samarbeide med og påvirke andre til mer bruk og salg av bioenergi og solenergi, blant annet gjennom informasjonstiltak og nettverksbygging mellom produsenter og leverandører	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	
		5.5.10	Lage en kortversjon av klimaplanen, eksempelvis som en brosjyre, som skal gjøres lett tilgjengelig	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2018	
		5.6.1	Bidra med veiledning for å etablere pilotgårder for både solenergi, vindenergi, biogass, osv. i Aurskog-Høland, sammen med landbruksnæringen, offentlig forvaltning og forskningsmiljøer	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig	
		5.6.2	Utrede, sammen med grunneiere og andre aktuelle, mulighetene knytta til restaurering av myrer	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2019	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond
		5.6.3	Utrede aktualiteten omkring en styrt avvikling av torvindustrien i Aurskog-Høland kommune	2	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2020	KLIMASATS, Fylkeskommunalt miljøfond

	5.6.4	Det skal ikke gis ny eller utvidet konsesjon for uttak av torv (torvindustri)	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig
	5.6.5	Det skal ikke gis ny eller utvidet tillatelse for nydyrking av myr	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig
	5.6.6	Formidle kunnskap om og motivere til klimariktig, lokal og miljøvennlig landbruksproduksjon (jordbruk og skogbruk); gjennom kurs, seminarer, studieturer, temamøter, osv.	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	Kontinuerlig

Kommunedelplan for klima Aurskog-Høland kommune - Handlingsplan 2018-2020

Klimatilpasning

	Tiltak	Tiltaksbeskrivelse	Prioritet	Gjennomføring - ansvar	Frist
5.7 Klimatilpasning	Aurskog-Høland kommune skal være forberedt på å kunne håndtere uforutsette og uønskede hendelser som følger av forventede klimaendringer de neste 100 årene				
	5.7.1	Klimaendringer skal være en del av kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) når denne skal revideres igjen	1	Sektor Teknisk/Kultur	Ved revidering
	5.7.2	For hendelser forårsaket av endringer i klima, som ikke er omfattende nok til å gjøre utslag i kommunens helhetlige ROS, skal inngå i beredskapsplanene for VA, Vei, Helse, og evt. andre	1	Aktuelle virksomheter	Kontinuerlig
	5.7.3	Når det gjennomføres beredskapsøvelser, skal også hendelser forårsaket av klimaendringer være en del av øvingsopplegget	1	Sektor Teknisk/Kultur	Kontinuerlig
	5.7.4	Utrede konsekvenser av et endret klima og gir konkrete anbefalinger om tiltak for å ta hensyn til klimaendringene innenfor temaene <i>samfunnsikkerhet/beredskap, planlegging, vann/avløp, bygg/anlegg, infrastruktur/samferdsel, kulturminner/kulturmiljø, næringsliv, naturmiljø, landbruk og helse</i> (jfr. www.klimatilpasning.no)	1	Sektor Teknisk/Kultur har et overordnet ansvar som beredskapsansvarlig, i samarbeid med aktuelle virksomheter	2020
	5.7.5	Utrede behovet for å kartlegge kommunens klimaprofil, samt vurdere å revidere analysen kommunen har (fra 2009) over ulike framtidsscenarier. Bakgrunn for utredningen er fylkets klimaprofil og rapporten som er utarbeidet i forbindelse med revideringen av klimaplanen	2	Sektor Samfunn/Utvikling, team næring/miljø	2019
	5.7.6	Implementere hensyn til et endret klima i planleggingen, det være seg kommuneplan, kommunedelplaner, reguleringsplaner og utbyggingsavtaler, etc.	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan, i samarbeid med avd. forvaltning	Kontinuerlig
	5.7.7	Forebygge utfordringer knytta til flom og ras, ved eksempelvis lokal overvannshåndtering, fordrøyningsbasseng, fokus på flomveier, gjenåpning av lukkede bekkeløp og tilbakeføring av endrede vannveier	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	Årlig
	5.7.8	Aktuelle problemstillinger knytta til klimatilpasning er innlemmet i hovedplan for vann og avløp (inkl. tiltaksplan)	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet KTD	I henhold til plan
	5.7.9	Flomsoner og vannveier skal vurderes kartlagt, modellberegninger er aktuelt	1	Sektor Samfunn/Utvikling, team plan, i samarbeid med virksomhet KTD	2020
5.7.10	Vurdere hvilke bygninger og anlegg som er utsatt for klimaendringer, og hvilke tiltak som er nødvendige, jfr. tiltak 5.7.4	1	Sektor Teknisk/Kultur, virksomhet eiendom	2020	

